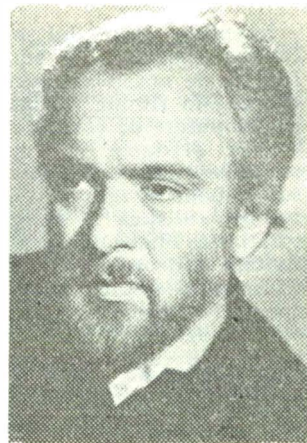

La Teatrul „Ion Vasilescu“ : Toamna roșie, dramatizare de Mihaela Tonitza-Iordache, după romanul Dragostea și revoluția de Dinu Săraru. Text apărut în revista „Teatrul“ nr. 10—11/1984. Regia : Constantin Codrescu. Scenografia : Rodica Roiban Dulhan.

CONSTANTIN CODRESCU :

Deși, în mod firesc, nu poate cuprinde romanul în toată amploarea sa, dramatizarea izbutește să transmită mesajul operei originare, să rețină, în mod sintetizator, valorile tipologice, să propună caractere ferm structurate, din a căror confruntare se încheagă pe scenă o lume în efervescentă, evoluind sub presiunea ritmului lăuntric al unor dense situații dramatice. Încercăm cu toții să descoperim echivalentul teatral al vibrației sentimentelor, stărilor, relațiilor, pe care — citite prin transparența dramatizării — romanul le propune. Este imaginea în mișcare a unei secvențe de istorie, așa cum a fost, este, și fără îndoială va fi. În miezul ei stă timpul nostru, timpul socialist, în care ne înscrim, certificându-i dinăuntru sensul și împlinirea. Nu e deloc ușor să dai chip gândului ; dar efortul merită să fie făcut, căci — și aici este marea merit al lui Dinu Săraru — caracterele, psihologiile au consistență și adevăr.

Nu pot să nu trăiesc o stare de febră creatoare (aparținând deopotrivă regizorului și actorului) la întâlnirea cu Dumitru Dumitru erou dramatic viu, om în sensul cel mai profund al cuvântului, prin a cărui privire se filtrează tot ceea ce se petrece, aflat întotdeauna în miezul situațiilor celor mai complicate și martor, în instanța istoriei, pentru durele necesități ale revoluției și pentru felul cum acestea s-au răsfrânt în mentalitatea oamenilor epocii, trecându-i prin temperaturi înalte și prin filtre purificatoare. Stirnește sentimente contradictorii : e lubit pentru felul lui de a fi omenos, e temut pentru neclintita lui dragoste de adevăr și disprețuit de ariviști pentru lipsa de morgă cu care-și exercită funcția. Existența lui, suferința, bucuria, risul, tăcerea, îmi devin încetul cu încetul familiare. Retrăiesc alături de el, prin el, un timp ce mie, generației mele, ne-a aparținut. Experiența artistică prin care refac în propria-mi memorie etapele unei existențe ce o numesc cu toată răspunderea

adevărată rămîne o sarcină, profesional judecînd, mai mult decît ademenitoare, iar omenește, binefăcătoare.

CARMEN PETRESCU :

Alexandra Terenția Rudeanu este un rol de maturitate. O maturitate a gândului, o maturitate a mijloacelor. În același timp, este purtătoarea unei stări de ciudată și, cred eu, perpetuă tinerețe. Ciudată, pentru că nu este doar expresia temperamentului ei, ci a însăși istoriei, pe care o reprezintă. Istoria ei și a revoluției socialiste, la care aderă trup și suflet, cu vitalitatea de demult și de totdeauna a neamului românesc, cu care familia Rudeanu a fost una. Desigur, Alexandra Terenția are și farmec. Nu e nici acesta un farmec obișnuit. Este farmecul francheții în relații — ea refuză „de plano“ orice minciună sau fals —, farmecul unei inteligențe vii, farmecul acțiunii și, de ce nu, farmecul și meritul numelui ei, în conjunctura politică a revoluției socialiste. Alexandra Terenția Rudeanu nu este întâmplător de profesie istoric, și nici conacul familiei sale — monument de civilizație și cultură națională — nu este întâmplător reconstruit în anii noștri... Există o strînsă legătură, o necesară relație între epoca noastră revoluționară și istoria veche a poporului. Alexandra este un simbol.

Norocul meu, ca actriță, este că acest simbol nu e sec, demonstrativ, ci plin de viață. Alexandra are și pune probleme celorlalți, mai ales celor care încearcă să încorseteze viața. Dinu Săraru a intuit o subtilă psihologie feminină și a redat cu talent o puternică personalitate. Voi în-

cerca s-o aduc pe scenă cu ajutorul reputatului actor-pedagog și regizor Constantin Codrescu și al partenerilor mei.

FLORIN CRĂCIUNESCU :

Anghel Tocsobie. Mai degrabă investit cu o funcție simbolică, decât activ ca personaj, înaltul demnitar Anghel Tocsobie se distinge, în economia dramatizării, printr-o vizibilă antinomie cu Dumitru Dumitru, căruia îi și impută, de altfel, că ar fi rămas ancorat în faza inițială a revoluției socialiste, tributar unui fel de a fi desuet. Tocsobie are toate aparențele distincției, poate impune prin elocință, prin eleganța cu care expune înalte principii, dar se dovedește, de fapt, sufletește steril. Chiar și dragostea lui pentru Alexandra pare a fi condiționată. E un om sec, calculat ; drama lui este aceea a unei inteligențe incapabile să spargă tiparul propriei naturi psihice, nu are acces la sentimente adevărate, fibra sa morală e uscată, seacă. Deocamdată, mi se pare greu de pătruns în universul său lăuntric. O mare atenție la toate implicațiile posibile în aria ideatică a piesei, respectiv a romanului lui Dinu Săraru, e cât se poate de fructuoasă în pătrunderea resorturilor rolului. Ce voi izbuti în final ? Vă invit la spectacolul nostru.

ANCA ALECSANDRA :

Ani de zile am fost obișnuită să-mi desenez personajele cu multe culori, cu multe nuanțe, pe care trebuia să le variez pe întreg parcursul spectacolului. De la Irina din *Matca* până la Jossie Hogan din *Luna dezmorșeniților*, de la Rosalind din *Cum vă place* până la Olivia din *Cuiul sau iepurii* de D.R. Popescu (superb rol !), totul avea timp să prindă contur,

încet dar sigur, de-a lungul mai multor acte petrecute în scenă. Iată însă că astăzi, în dramatizarea după romanul *Dragostea și revoluția*, mi se cere să dau viață unui personaj trasat din numai câteva linii. Abiectă și impulsivă, farsoare și lipsită de scrupule, Carmia trebuie prezentată fără „introducere“. Să greșesc oare sperînd că un crochiu poate avea uneori valoarea unui tablou ?

MIHAI DOBRE :

Tudor Cernat, inginer, director general al unui grup industrial. Un personaj cit se poate de realist ; el poate fi întîlnit și în alte împrejurări, dar cu același fond cinstit, cu aceeași tărie sufletească de a nu abdica de la lupta pentru adevăr și dreptate, cu aceeași putere mobilizatoare, din același aluat din care sînt plămădiți cei meniți să conducă. Situația în care este pus Tudor Cernat în piesa lui Dinu Săraru este oarecum inedită pentru un comunist de condiția lui : divorțează ? Paradoxal, doar astfel își poate păstra integritatea morală, poate rămîne credincios unui mod de a trăi curat. În plină putere, om cinstit, capabil, muncitor, devotat cauzei socialismului, războindu-se cu prejudecățile — iată datele esențiale ce vor ghida munca mea amănunțită la rol. Ceea ce mi se pare mai greu este faptul că, în lupta lui, Tudor Cernat nu stă față în față cu un dușman, ci cu tovarășii săi de muncă ; împotriva lor trebuie să-și susțină punctul de vedere, să-și apere dreptatea și să demonstreze, dacă e nevoie chiar „bătînd cu pumnul în masă“, adevărul. Mijloacele de interpretare vor fi simple, firești, convingătoare ; sper ca felul cum Tudor Cernat își apără cauza să cîștige adeviziunea publicului.

Maria MARIN